

УДК 159.9

1650

Бочелюк В.Й.¹, Гавриленко А.П.²

¹ д-р психол. наук, проф. НУ «Запорізька політехніка»

² студ. гр. СНЗ-111м НУ «Запорізька політехніка»

МОДЕЛЬ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ЛОГОПЕДІВ ДО ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОЇ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Забезпечення суспільства висококваліфікованими фахівцями безпосередньо залежить від якості освіти. Модернізація сучасної системи освіти диктує необхідність підвищення ефективності підготовки фахівців. А для ефективності та якості підготовки логопедів до інноваційної діяльності необхідно не лише володіння знаннями корекційної інноватики, але й потенційною готовністю фахівців до значеного виду діяльності.

Під моделлю будемо розуміти штучно створений об'єкт у вигляді схеми, конструкції, знакових форм, який подібний до досліджуваного об'єкта (або явища), відображає і відтворює в більш простому вигляді структуру, властивості, взаємозв'язки і відносини між елементами цього об'єкта.

Першою вимогою є її інгерентність: створювана модель повинна бути узгоджена з середовищем, в якому їй належить функціонувати, повинна входити в це середовище не як чужорідний елемент, а як природний складник. Інший аспект інгерентності моделі полягає в тому, що в ній повинні бути передбачені не тільки точки зв'язку з середовищем, але й, що не менш важливо, в самому середовищі повинні бути створені передумови, які забезпечують функціонування майбутньої системи. Тобто не тільки модель повинна пристосовуватися до середовища, а й середовище необхідно пристосовувати до моделі майбутньої системи.

Друга вимога – простота моделі. З одного боку, простота моделі – її основна властивість: у моделі неможливо зафіксувати все різноманіття реальної ситуації. Педагог, будуючи модель заняття, не може передбачити безліч ситуацій, які можуть виникнути в процесі проведення заняття – він завжди залишає певну можливість, свободу маневру – перекладаючи все потенційне різноманіття на імпровізацію.

Нарешті, третя вимога до моделі – можливість її реалізації – досягти визначеної мети проекту відповідно до сформульованих критеріїв.

Отже, ми виділили три основні вимоги, що пред'являються до моделей: інгерентність, простота та адекватність як відносини моделей з іншими «учасниками» процесу моделювання: з середовищем (інгерентно), суб'єктом, що створює та / або використовує модель (спрошеність), з модельованим об'єктом, тобто із створюваною педагогічною системою (адекватність) (Рисунок 1).

на основі системи знань і досвіду пізнавальної діяльності, необхідних для її здійснення;

- набуття досвіду практичної діяльності та спілкування в умовах інклюзивної дошкільної освіти шляхом оптимального поєднання репродуктивних і активних методів навчання;

- набуття здатності аналізу власної навчальної та професійної діяльності та потреби в професійному та особистісному зростанні та підвищенні рівня своєї компетентності;

- розвиток і застосування сформованих ключових компетентностей в практичній діяльності.

Теоретичною та методологічною основою для розробки моделі підготовки майбутніх логопедів до інноваційної діяльності в умовах інклюзивної дошкільної освіти стало використання системного, компетентнісного, особистісно-орієнтованого та діяльнісного підходів, тому що вони найбільш відповідають цілям та завданням дослідження.

Розглянемо детальніше методологічні підходи підготовки майбутніх логопедів до інноваційної діяльності в умовах інклюзивної освіти.

Системний підхід застосовується при дослідженні складних об'єктів, що становлять органічне ціле. Дослідити педагогічний об'єкт з позиції системного підходу означає проаналізувати внутрішні та зовнішні зв'язки та відносини об'єкта, розглянути всі його елементи з урахуванням їх місця і функцій в ньому.

Для виконання професійної діяльності майбутні логопеди повинні володіти певними знаннями, вміннями, навичками, значущими особистісними якостями і бути здатними здійснювати корекційно-педагогічну, діагностично-консультативну, дослідницьку та культурно-просвітницьку діяльність в закладах освіти, соціальної сфери і охорони здоров'я. Система знань, умінь, навичок і якостей формується в процесі реалізації компетентнісного підходу.

Крім того, реалізація компетентнісного підходу до фахової підготовки майбутніх логопедів до інноваційної діяльності в умовах інклюзивного навчання вимагає дотримання чіткого алгоритму, який дослідники поділяють на три етапи.

Особистісно-орієнтований підхід реалізується через насиченість змісту освіти життєво важливим пізнавальним матеріалом, підготовки фахівців спеціальної освіти до спільного навчання дітей із рівним рівнем психофізичного розвитку, зокрема, прийняття, розуміння та позитивне ставлення до них, тощо. Основа концепції особистісно-орієнтованого підходу базується на принципі спільності двох планів впливу: зовнішнього (процесуального) і внутрішнього (психологічного). При цьому значущими

характеристиками цього підходу можна назвати рефлексію, діалог і суб'єктність.

Особистісно-орієнтований підхід: стверджує уявлення про сутність людини як особистість; орієнтує організацію педагогічного процесу на особистість як мету, результат і критерій ефективності; вимагає визнання унікальності особистості, права на свободу і повагу; використовує опору на природний процес розвитку творчого потенціалу, саморозвитку особистості.

Центральне місце щодо методологічного обґрунтування підготовки майбутніх логопедів до інноваційної діяльності в умовах інклюзивної освіти займає діяльнісний підхід. У сучасній педагогічній науці цей підхід поєднується із системним й трактується як єдиний системно-діяльнісний підхід. Але їх поєднання додає додаткових важелів щодо розроблення певних теоретичних положень.

Апробація моделі здійснювалася через реалізацію педагогічних умов підготовки майбутніх логопедів до інноваційної діяльності в умовах інклюзивної дошкільної освіти.